

การป้องกัน

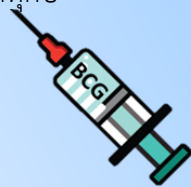
ควรทำอย่างไร ถ้าไม่อยากเป็นวัณโรค

◆ ผู้อยู่ร่วมบ้านหรือใกล้ชิดกับ ผู้ป่วยวัณโรค

1. ไปพบแพทย์เพื่อรับการตรวจคัดกรองวัณโรคอย่างสม่ำเสมอทุก 6 เดือน เป็นเวลา 2 ปี หลังจากนั้นตรวจประจำปี โดยเฉพาะเด็ก และผู้สูงอายุ ถึงแม้จะไม่มีอาการผิดปกติเลยก็ตาม
2. หากมีอาการนำสงสัย (ศึกษาได้ในหัวข้อ “มีอาการอย่างไร”) ควรรีบไปพบแพทย์

◆ บุคคลทั่วไป

1. ควรตรวจเอ็กซเรย์ปอดเป็นประจำทุกปี
2. นำเด็กแรกเกิดไปรับการฉีดวัคซีนบีซีจีที่สถานพยาบาล
3. หากมีอาการสงสัยป่วยเป็นวัณโรค ควรรีบไปตรวจร่างกายที่สถานพยาบาล
4. รักษาสุขภาพให้แข็งแรง โดยการออกกำลังกายสม่ำเสมอและกินอาหารที่มีประโยชน์
5. หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งจะทำให้ภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมลง มีโอกาสป่วยเป็นวัณโรคได้ง่ายขึ้น

6. หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด

7. เด็กและคนชราไม่ควรคลุกคลีกับผู้ป่วยวัณโรค

อ้างอิง: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2559. เรียนรู้เข้าใจวัณโรค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.

จัดทำโดย

นางสาวแสงระวี สักกะวงค์ (พยาบาลวิชาชีพ)
หอผู้ป่วยแยกโรค ทองคำ เมฆโต โทร 02 419 8995
งานการพยาบาลอายุรศาสตร์และจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช

ที่ปรึกษา

อ.นพ. สุสันท์ อาสุนะเสน
สาขาวิชาโรคติดเชื้อและอายุรศาสตร์เขตร้อน
ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

สนับสนุนการพิมพ์โดย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
ตรวจสอบเนื้อหาครั้งล่าสุด ปี พ.ศ. 2562
รหัสหน่วยงาน NS 09210106265
 สงวนลิขสิทธิ์โดย พรบ.การพิมพ์ 2537

ผ่านพับ
สุขภาพ
ออนไลน์

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

วัณโรคปอด

หอผู้ป่วย แยกโรค ทองคำ เมฆโต
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช

SIP1 NS1069162

“ วัณโรคปอด รักษาได้ ถ้าทานยาครบ ”

วัณโรค คืออะไร

วัณโรค เป็นโรคติดต่อเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ที่เรียกรย่อ ๆ ว่า ทีบี (TB) หรือ มัยโคแบคทีเรียม ทูเบอร์คูโลซิส (Mycobacterium tuberculosis) มีขนาดเล็กมาก มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น สามารถก่อให้เกิดโรคได้ตามอวัยวะทุกส่วน พบบ่อยคือ **วัณโรคปอด**

ติดต่อได้อย่างไร

วัณโรคติดต่อทางการหายใจ จากคนที่ป่วยเป็นวัณโรคปอดสูบบุคคลอื่น ผ่านทางละอองเสมหะขนาดเล็ก จากการพูด คู่ ไอ จาม โดยไม่ปิดปาก ซึ่งละอองเสมหะจะลอยอยู่ในอากาศ ผู้ที่สูดหายใจเอาเชื้อวัณโรคปอด ทำให้มีโอกาสติดเชื้อและป่วยเป็นวัณโรคได้

มีอาการอย่างไร

- ไอเรื้อรังนานเกิน 2 สัปดาห์
- ไอแห้งๆ มีเสมหะปนเลือด
- มีไข้ต่ำตอนบ่ายหรือค่ำ
- เบื่ออาหาร
- น้ำหนักลด อ่อนเพลีย
- เหงื่อออก
- เหนื่อยออกตอนกลางคืน

กลุ่มเสี่ยง

1. ผู้ที่อาศัยร่วมบ้านหรือใกล้ชิดกับผู้ป่วยวัณโรคปอด
2. ผู้ติดเชื้อเอชไอวี (เอดส์)
3. ผู้ป่วยเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคไต โรคตับ
4. ผู้ที่รับประทานยาคุมกำเนิดในกลุ่มสเตียรอยด์ ต่อเนื่องเป็นเวลานานๆ
5. กลุ่มเสี่ยงพิเศษอื่นๆ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ติดสารเสพติด

รู้ได้อย่างไรว่า “เป็นวัณโรคปอด”

เอ็กซเรย์ปอด

ตรวจพบเชื้อวัณโรคในเสมหะ

การรักษา

ปฏิบัติตัวอย่างไร ขณะป่วยและรักษา

1. รับประทานยา ตามที่แพทย์สั่งอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอจนกว่าแพทย์สั่งหยุดยา และพบแพทย์ตามนัดทุกครั้ง
2. เมื่อรับประทานยาประมาณ 2 สัปดาห์ อาการจะดีขึ้น ห้ามหยุดยาเอง เป็นอันตราย จะทำให้เชื้อวัณโรคดื้อยา ทำให้การรักษาไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น
3. ใช้ผ้าปิดปากและจุมกเวลาไอหรือจาม เพื่อป้องกันมิให้เชื้อแพร่กระจายไปสู่ผู้อื่น
4. งดสิ่งเสพติดทุกชนิด เช่น เหล้า บุหรี่ หันมากินอาหารที่มีประโยชน์ ครบ 5 หมู่ และพักผ่อนให้เพียงพอ
5. บ้วนเสมหะลงในภาชนะหรือกระป๋องที่มีฝาปิดมิดชิด แล้วเทลงในโถส้วมฝังดิน หรือนำไปเผา
6. จัดสถานที่พักอาศัยให้เหมาะสม ให้อากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงแดดส่องถึง และหมั่นนำเครื่องนอนออกตากแดด
7. **ไม่ควรออกไปในที่ชุมชน** หากมีความจำเป็น ต้องออกไปข้างนอก ควรสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง

